

Murafslutning med tegltagsten

(Revideret udgave af byggeblad nr. 17, september 1978)

Ledeord:

Fritstående mure

Murkamme

Tegltagsten

Murafslutning

Tagkamme

Ved projektering og udførelse af havemure, læmure, murkammer eller lign. må der iagttages særlige forholdsregler for at opnå et godt resultat — især er det påkrævet at sørge for en korrekt udført afslutning af murens overside. I dette byggeblad bringes en række vigtige regler for murafslutning med tegltagsten. Se også Murerfagets byggeblad »Murafslutning med rulscliffe«.

Murafslutning med tegltagsten

Ved fritstående mure er det af allerstørste betydning, at murværkets overside beskyttes mod nedbør. Der kendes en række forskellige konstruktioner, der er gennemprøvet, og blandt disse hører afslutningen med tegltagsten til de bedste; den løser ikke blot opgaven med at beskytte murværket mod nedbør, men giver også en tilfredsstillende løsning med hensyn til de æstetiske krav, der må stilles til en fritstående mur. På fritstående mure og murkammer på gamle bygninger ser vi beviset for konstruktionens egnethed til det danske klima.

Er der tale om et byggeri med tegltage, vil det være normalt at lægge stenene med en hældning, der svarer til tagets hældning. Ellers gælder, at stenene kan lægges med en minimumshældning på 25°.

Murerfagets byggeblade

Nr. 31

Murerfagets Oplysningsråd
Peblinge Dossering 36

Telefon 01 37 25 00
2200 København N

Maj 1986

Fundamenter (fritstående mure)

Det er vigtigt, at fundamenterne føres ned til frostfri dybde og bæredygtig grund, idet selv små sætninger kan medføre skader. Mellem fundament og murværk indlægges et lag asfaltpap (2 kg) i fundamentets fulde bredde og længde til isolering mod grundfugt. Sokkelpuds skal afsluttes i højde med paplaget; det må ikke føres op til undersiden af nederste skifte.

Mursten (fritstående mure)

Ved valg af mursten bør der tages hensyn til, at fritstående mure vil have et højere gennemsnitligt vandindhold end ydervægge omkring opvarmede rum, og at de derfor vil være mere udsatte for tilsmudsning og frostskafer end normalt. Stenenes egenskaber bør derfor forud drøftes med leverandøren.

Murtykkelse, forbandter og fuger (fritstående mure)

Fritstående mure kan udføres enten som massive mure i tykkelser på 1 sten eller mere, eller som hule mure i tykkelser 30 eller 35 cm. Massive mure i 1 stens tykkelse må ofte mures som to 1/2-stens mure forbundet med korrosionsfaste trådbindere, dersom begge sider skal stå som blank mur. Opmuringen må da foretages med løbere alene eller med løbere og knækkede kopper. Hule mure i 30 cm tykkelse må mures med korrosionsfaste trådbindere; i 35 cm tykkelse må der mures med korrosionsfaste trådbindere eller med faste bindere. I sidstnævnte tilfælde er forbandtet givet.

Opmuring indtil murafslutningen (fritstående mure)

Der skal mures med fyldte fuger, og det anbefales at anføre i arbejdsbeskrivelsen, at tætheden mod slagregn vil blive kontrolleret med »Kit og glasplade«. Der mures i en kalkcementmørtel KC 50/50/750 eller stærkere mørtel afhængig af miljøpåvirkningen. Det er nødvendigt, at mørtlen er meget smidig. De sidste 2 eller 3 skifter skal mures massivt.

Ventilation (fritstående mure)

I hule mure bør hulrummet ventileres for også at skabe muligheder for vandafgivelse ved fordampning fra de indvendige murflader. Dette udføres ved at lade et antal studs-fuger stå tomme foroven og forneden i begge sider. Afstanden mellem de tomme fuger skal være 1/2 m (2 løbere); i nederste skifte skal fugerne være tomme helt ned til paplaget på fundamentet, og der må ikke ligge »spilmørtel« på paplaget. Har muren en særlig udsat beliggenhed, kan det være gavnligt kun at holde den nedre trediedel af de nævnte studs-fuger tomme i nederste skifte og den øvre trediedel i øverste.

Tagsten — tekniske data (danske fabrikater)

Betegnelser: Tagsten betegnes efter form, formgivning og farve.
Form: Uden fals: vingetaagsten.

Med fals: falstagsten. Med dobbeltfals: K 21.
Formgivning: Vingetagsten fås både maskin- og håndstrøgne.
Falstagsten er altid maskinpressede.
Farve: Rød med flere nuancer, gul, brun samt glaserede.

Særlige tagstensformer: Til afslutning fås dobbeltvingede tagsten. Desuden leveres rygningsten og gratsten.

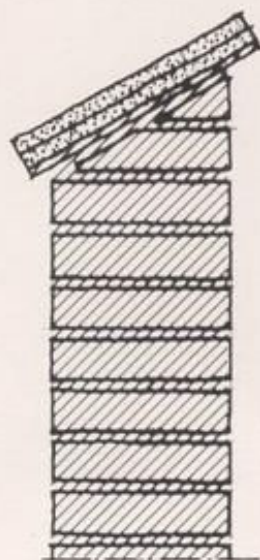
Flere teglværker fremstiller desuden vingetagsten, der er længere end normalt uden hjørneafskæringer til dækning af mure.

Udførelse

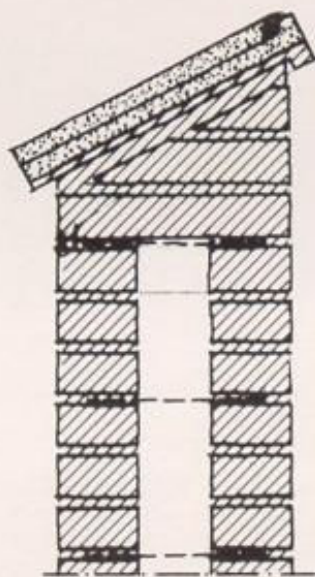
Ved afslutning med tegltagsten kan følgende fremgangsmåde anbefales:

1. Tagstenene lægges ud på vandret underlag med undersiden opad og spules rene med en kraftig vandstråle.
2. Inden stenene når at tørre, foretages en svumming eller udkastning på undersiden med en mørtel af cement og groft sand i blandingsforholdet 1:3. (Pas på, at mørtlen ikke kommer ud på de dele af stenene, der senere skal stå synlige, da det er meget vanskeligt at fjerne cementmørtel fra en teglflade). Mørtlen skal derefter hærde uden udtørring i mindst et døgn. Stenene må derfor tidligst lægges op dagen efter behandlingen.
3. I hule mure lukkes hulrummet med 2 skifter, og ved særlig udsatte mure (tagkamme o.l.) kan det være nødvendigt at indlægge isoleringspap i hele murens bredde mellem disse to skifter.
Smigen på de øverste sten dannes enten ved tilhugning eller ved skæring.
4. Tagstenene henmures efter to snore, der markerer det højeste punkt på vingen i for- og bagsiden af muren. Tagstenene lægges i KC 50/50/750 eller i en stærkere mørtel afhængig af miljøpåvirkningen. Stenen trykkes på plads, således at mørtel presses ud ved begge ender. Er murkronen meget tør, forvandes for at give mørtlen gode hærtningsbetingelser.
5. Mørteltunger skæres bort et stykke tid efter oplægningen. Hvis der skal efterfyldes, skal der anvendes samme slags mørtel, som stenene er lagt i, og arbejdet skal udføres hurtigst muligt efter lægningen og i hvert fald samme dag.
De frie mørtelflader kan stå vinkelret på tagstenene i den høje side, hvis det kniber med længden eller det ønskes af æstetiske grunde, og murstenene renskæres effektivt. Når dette arbejde er afsluttet, bør der hænges våde sække over muren, hvis der er fare for hurtig udtørring.
Arbejdet bør ikke udføres i regnvejr eller på tidspunkter, hvor der kan forventes frost.
6. Er en afsyring nødvendig, skal den udføres, så snart mørtlen kan tåle det. Der skal vandes før og efter afsyring; syren må ikke være stærkere end 1:10.
Er der tale om så tykke mure, at én række tagsten ikke dækker, kan det blive nødvendigt at bruge afkortede tagsten til øverste skifte. Afkortningen foretages ved bortskæring af den øverste del af stenen, hvor nakken er.

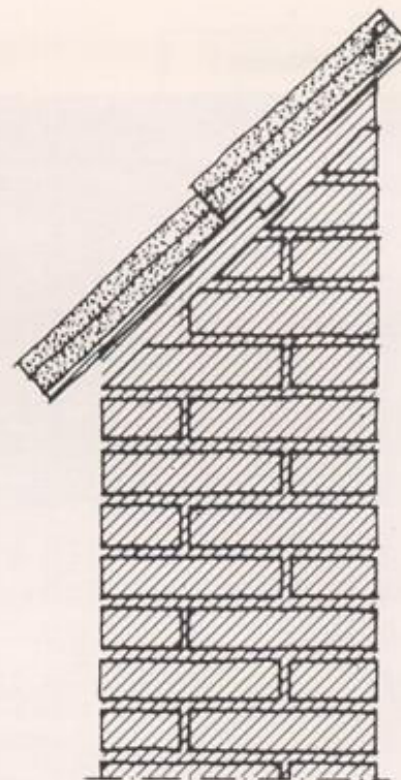
Eksempler på murafslutning med tegltagsten

A.

B.

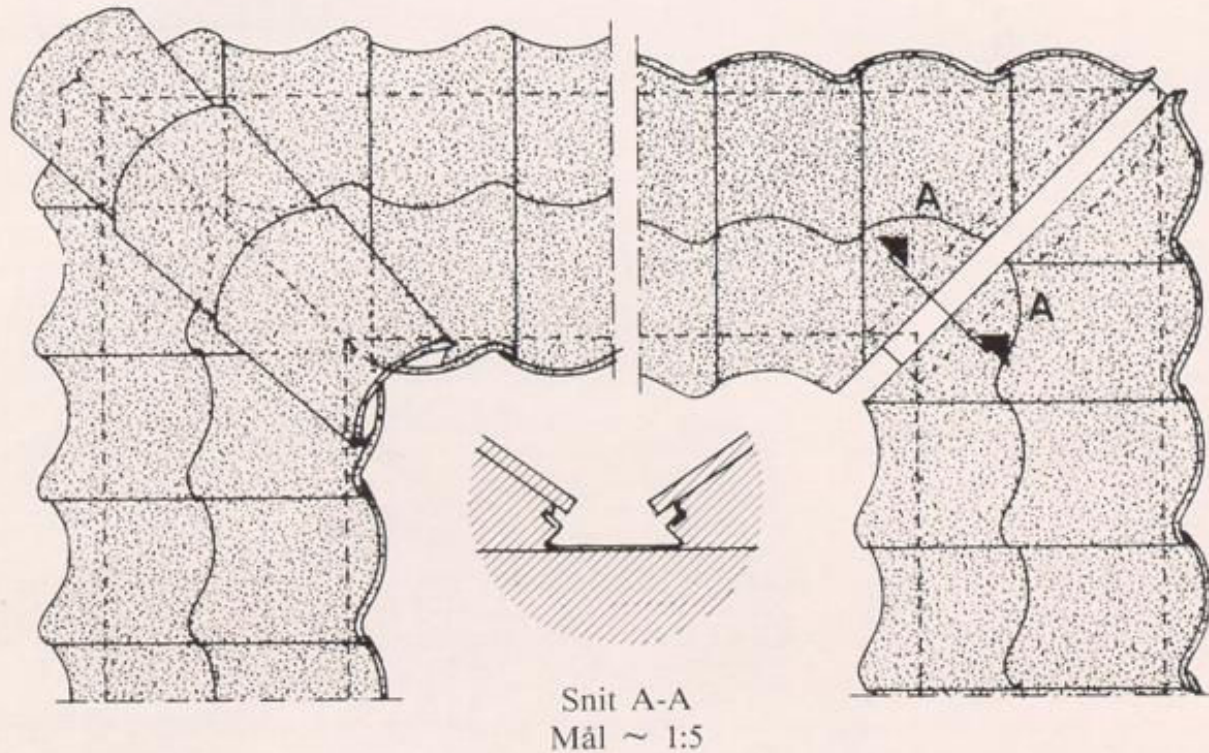
C.

Vægtyper:

- A. 1/1-stens mur ($t = 23$ cm). Afsluttes foroven med f.eks. afkortede tegltagsten.
- B. 30 cm hul mur med trådbindere. Afsluttes foroven med tegltagsten.
- C. $1\frac{1}{2}$ -stens mur afsluttes med to rækker tagsten med ensidigt fald. Den øverste sten afkortes foroven, således at synsfladen af de to sten bliver ca. lige store.

Generelt gælder det for de hule havemure, at de bør udføres med enkelte åbne studsfulger foroven og forneden af hensyn til udtørring af muren (se beskrivelsen

under ventilation).

Mur type C set fra oven.

Ved udadgående hjørner afsluttes sammenskæringen af de to flader foroven med rygningssten (graten). Ved indadgående hjørner må der udføres en lille skotrende i zink, f.eks. som vist på snit A-A.

